

כו' שנאמר על מצות התשובה כי הגם שההמשכה מבחי' כתר מקיף עליון מה שנק' רחוק אעפ"כ קרוב אליך הדבר כו' והיינו כענין ואשא אתכם על כנפי נשרים כו' אלי כנ"ל. והנה אפר הפרה הוא ג"כ בחי' תשובה לשרוף כל ההרהורין בישין כמ"ש במ"א ועי"ז נמשך מים חיים מבחינת אחכמה והיא רחוקה לרחוק שנעשה קרוב. וכענין ההזאה לטהר טמא מת ככה ממש יחיה איש את נפשו האסורה וקשורה בהבלי עולם ונחשבת כמת כמ"ש ויתן את רשעים קברו וכמארז"ל רשעים בחייהם קרויים מתים והיינו ע"י התעוררות רחמים רבים מלמעלה ולכן ההזאה הוא ג"כ ביום השלישי ע"י שמעורר רחמים על נפשו ברחמיך הרבים רחם עלינו כו' והוא רחום יכפר עון כו'. ועמ"ש בד"ה ראיתי והנה מנורת זהב בענין ברחמיך הרבים כו'. וביום השביעי הוא בחי' מל' והוא בחינת דוד ובו' אושפיוזין יעקב הוא הג' ודוד הוא השביעי ובחי' דוד שהיה מרכבה לבחי' מלכות לפי שהוא בחי' דוד עבדי והנה כתיב כי לי בני עבדים פי' ע"י שיהיו בבחי' עבדים עי"ז יהיו לי ממש. וכמ"ש במ"א ע"פ ועתה יגדל נא כו' שבחי' עבד שהוא הביטול לגמרי בלי שום טעם ודעת שרשו גבוה מאד והיינו שממשיך מבחי' כתר שלמעלה מהחורב והוא בחי' מל' דא"ס וזהו בחי' לי ממש ע"ד המבואר במ"א ע"פ וארשתוך לי לעולם כו' שבבחי' זו אין שירי שינויים כו'. וגם הנה שרש טומאת מת נמשך משבה"כ ז' מלכין דתהו שמתו כו' בלע הוא בחי' הדעת כו' וזהו ג"כ ענין עץ הדעת טוב ורע. משא"כ בחכמה עילאה כתיב ימותו ולא בחכמה עץ החיים. וכש"כ בבחי' כתר כו' חיי החיים כו' וזה נמשך ע"י הביטול שלמעלה מהדעת שהוא בחי' ביום השביעי כו'. ועמ"ש בפ' ויקהל בד"ה קחו מאתכם תרומה. בענין ועד אין לו הפסק כו' ע"ש וזהו ענין דוד חי וקיים. והנה גם ביעקב ארז"ל יעקב אבינו לא מת שהוא מבחי' שלמעלה מהשבירה וכמבואר במ"א ע"פ מאמר הזהר ס"פ ויגש ע"פ ויברך יעקב את פרעה כו' ועמ"ש'ל בפ' וישלח ע"פ ויאבק כו' בענין כי לא יכול לו כו' ולכן ההזאה לטהרת טמא מת להעביר רוח הטומאה הוא דייקא ביום השלישי וביום השביעי ועמ"ש ע"פ ויאכילך את המן:

ויעש משה נחש נחשת וישימהו על הנס והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי. ואיתא במשנה

(ד"ר x פ"ב) על זה בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים כו'. וקשה למה ליה נחש כלל אלא והיה אם נשך הנחש יסתכל כלפי מעלה. ועוד מהו ההסתכלות כלפי מעלה הלא מבואר בענין תפלה שיהיו עיניו למטה ולבו למעלה. ולהבין זה נקדים לחקור בענין ירידת הנשמה בעולם הזה כי עיקר תכליתו לדבק בקונו באהוי"ר ועיקר הדביקות הוא בתפלה שהתיבות הם יותר קרובים להבנת האדם ובודאי קודם צאת הנשמה בעולם הזה וגם אחר הסתלקותו מן הגוף הוא מתדבק יותר באהבה ויראה פנימיות שהגוף אינו מניחו לעבוד את ה' ואדרבה מחמת חומרו יכריח את הנשמה ליהנות אף מגופניות, ואף כי הנשמה אינה רוצה בזה כי מקור חוצבה חלק אלוה ממעל ורצונה לידבק בבוראה יותר. והנה מבואר בזהר מאן דלא מהפך מרירו למתקא לית ליה חולקא בהאי עלמא כלום (ע' בזהר בראשית דף ד' ע"א ובפ"י הרמ"ז שם) כי זה כל האדם לא נברא אלא בשביל זה, שהרי בבית ראשון לא היו מתפללין כלל גם בבית שני תקנו אנשי כנסת הגדולה תפלה קצרה. ובודאי כל העבודה שלהם לא היה כי אם ע"ז זה להפוך מרירו למתקא. והענין הוא כי הדינין נמתקים בשרשן. והנה כל רעות ודינים ר"ל שנתהוו בעולם שרשם ומקורם המחיה אותם הוא טוב, כמשל הזונה עם בן המלך המבואר

כמ"ש בכל נפשך ב' פעמים בכל יום בבקר ובערב רק שיהא זה באמת דהיינו במסירת נפש. וזוהו העצה שיקשר נפשו באחד דהיינו במחשבה דבור ומעשה כנ"ל, והוא תשובה כמו דאיתא בגמרא תשובה באותו מקום כמ"ש ובקשתם משם את ה' אלהיך פי' משם דייקא אף שהוא רחוק מאד דהיינו שיתן עצה ליצא משם ולהתקשר למעלה ממש ולא ילך ממדרגה למדרגה כמו שהש"ת מדלג על ההרים, פי' ההרים זה אבות ומקפץ על הגבעות שהם חכמה ותבונה נמצא מדלג הוא למעלה מהשכל שלא בדרך עילה ועלול, כי הלא לגדולתו אין חקר ולתבונתו אין מספר ואיך יכולה להגיע המשכה עלינו שהוא עולם השפל, אלא פי' קול הוא המשכה אלא שהוא מדלג על ההרים כנזכר לעיל שהוא למעלה מן השכל וזהו להראות אותנו שגם אנחנו נעשה כן הכל בלא חשבון ובלא טעם ודעת, ועיין בסש"ב פרק מ"ט. וכמ"ש ענה דודי ואמר לי קומי לך כו' לי דייקא כלומר בשבילי נברא העולם שהרי חייב כל אדם לומר כן (במשנה ספ"ד דסנהדרין) ולכן קומי לך פי' בזה הוא קומה שלך, ומפני זה נקרא פסח ע"ש שפסח שהוא מדלג כו' ומפני זה קורין פרשת פרה קודם פסח כי פרה הוא מדרגה פחותה כמ"ש ופני השור מהשמאל לארבעתן ופרה פחותה משור, ומפני זה הוצרך להביא פרה לטהר טומאת מת כמארז"ל אין מיתה בלא חטא. פי' מיתה היא נפילה ומסך מבדיל בינו לבין אביו שבשמים ואיך אפשר להיות לה כ"כ נפילה, אך כשעושה מעשה בהמה דהיינו אכילה ושתייה בלא דעת כבהמה ומחמת כשמרגיל עצמו כך יכול לבא לידי חטא גמור אע"פ שהוא היתר גמור אין זה אלא לאדם שכבר יצא ממצרים מתאות הגופניות, אבל לאדם שעודנו במצרים דהיינו שהוא מקושר בתאוות ורוצה לשוב בתשובה צריך לגדרים יותר ומפני זה איסור אכילת חמץ בפסח גדולה מאד אפי' במשהו ואף שאין שום טעם חמץ מפני שאז היתה זמן יציאת מצרים וכו' וצריכה זהירות יותר ומפני זה קורין פרשת פרה קודם פסח כדי לטהר כנ"ל ובוזה יבא למדת אהבה. וזה פי' הכתוב ויקחו אליך פרה וגו' ושרף את הפרה לעיניו דהיינו שישאר אפר מד' יסודות שהיה בה ולקח עץ ארז ואזוב שהם שני מדות ההפכים כמ"ש מן הארז אשר בלבנון שגדול מאד עד האזוב אשר בקיר שהוא נמוך מאד וטבל במים דהיינו מקור מים חיים כמ"ש ואותי עזבו מקור מים חיים וזהו פי' ויקחו אליך שהוא משה כי מן המים משיתיהו דהיינו שיהא כל דבר בדעת וזהו פי' וזרתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו':

והזהר הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי. הנה

בתח"ה כתיב ביום השלישי יקימנו ונחיה לפניו (ע' במדרש רבה פ' וירא פניו). והענין כי מחיה מתים הוא ברחמים רבים טל שעתידי להחיות בו את המתים והוא מקור י"ג מדה"ר וכמ"ש בד"ה ויאכילך את המן. והנה ת"ת שהוא מדת הרחמים מדתו של יעקב עולה עד הכתר בחי' רחמים רבים כסוד בריית התיכון המבריה מן הקצה אל הקצה בזהר ס"פ תרומה (דקציה ע"ב) וזהו ביום השלישי דייקא יקימנו ועמ"ש על פסוק זה לקמן גבי עשי"ת. וזהו ואשא אתכם על כנפי נשרים שהוא פני נשר בחי' רחמים לעורר רחמים על ירידת הנפש ועי"ז ואביא אתכם אלי ממש. כנשר יעיר כו' ישארו על אברתו כו'. כמ"ש במ"א. ונחיה לפני דייקא היינו שלע"ל יתגלה פנימי' ע"י שלמעלה מהשבירה והתיקון כו'. וזהו ביום השלישי כו' וירא את המקום מרחוק והוא ע"ד ליעקב אשר פדה את אברהם כי בחי' מרחוק הוא מה שרחוק מהשגה. אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני שאמר שלמה על מצות פרה אדומה. וכ"ז נמשך ע"י ביום השלישי כו' בחינת רחמים כנ"ל ועמ"ש במ"א ע"פ כי המצוה הזאת כו' ולא רחוקה היא

בזוהר (תרומה דקס"ג ע"א) שכל רצונה וחפצה שלא לציית אותה וזוהר תתענג יותר שתהא אהובה למלך משא"כ כשמפתה אותו ותוכל לו אין זה רצון המלך. וזהו מאמר רז"ל שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו ובמ"א (סוכה ג"ב א) אמרו נתן עיניו במקדש ראשון והחריבו משמע שנתקנאו בו. והענין הוא ששרש הרע המחייהו הוא טוב כמבואר בזוהר שם וכי יש עבדא דמריד במאריה הגם שיש כמה עבדים המתפרצים מאת אדוניהם אמנם הם בשר ודם וחיותם נפרדים זה מזה. אבל עבדי ה' שמקבלים חיותם ממנו ית' והוא המחיה את הכל איך יש חיות לדבר שכנגדו ומשני שהוא עד"מ הזונה עם בן המלך. וזהו דבר המחיה את כל הרעות ושרשם למעלה הוא טוב וכשירוד למטה עד"ה השתלשלות נעשה באמת רע גמור ודינים גמורים הן במילי דעלמא והן במילי דשמיא. והנה כשבא לאדם איזה יסורים ר"ל יחשוב כי לא למראה עיניו ישפוט שרע הוא אלא באמת שרשו הוא טוב כי ממנו ית' לא תצא הרעות כי אם רק טוב גמור רק שהוא אינו מושג בשביל שלא יוכל לירד לעולם השפל ונשאר למעלה (ע' בסש"ב פרק כ"ו ובאגה"ק ד"ה להשכיל בינה). וזהו נקרא מיכלא דקיק שהוא באמת חיותו ית' (וע' בזהר בראשית ד"ח ע"ב כחוטא דקיק כו'). וזהו בכל מאדך כמאמר טוב מאד טוב זה מלאך החיים מאד זה מלאך המות שהוא טוב מאד בלי שיעור וגבול אלא שעדיין לא בא לידי גילוי ואינו מושג (וע' בזהר ר"פ יתרו דסי"ח ב' ובהרמ"ז שם ועמ"ש ע"פ אלה מסע). וזהו יסר יסרני י"ה שהוא בתחלת השם תחלת התגלותו שעדיין לא בא לידי גילוי ואינו מושג שעדיין לא נתגלה הכל. וזהו ענין נחום איש גם זו שהיה אומר גם זו לטובה מפני שהיה מתבונן באמת ששרש הרע הוא הטוב והביאו למעלה אל שרשו למקום אין ושם ה' יכול לעשות השתנות כמאמר ר' חנינא בן דוסא מי שאמר לשמן וידליק כו' (ועמ"ש סד"ה זאת חקת התורה בענין מי יתן טהור מטמא). וזהו ענין התפלה שבגוף האדם בעולם הזה שהנשמה בתוך הגוף סובלת צרות ויסורים שרצונה לידבק ביוצרה והגוף אינו מניחה וכמו גלות השכינה שמוכרחת להחיות גם הרשעים, כך הנשמה מוכרחת להחיות את הגוף וכל כוונתה אינה בשביל עצמה רק בשביל להעלות הגוף מעפר, וצריך לברר ככסף ביד הצורף כל מה שיש תערובות יותר צריך לברר וללבן בלהב אש היותר גדול כן צריך לברר הגוף מהיצה"ר ולהביאו אל שרשו כמשל בן המלך עם הזונה הנ"ל, וכל מה שיש תערובות רע ביותר צריך להפריד ע"י אש יותר גדול וחזק בתפלה לדבק בקונו (ועמ"ש בפ' אמור ע"פ ונקדשת), ולכן בבית ראשון שלא היה הרע הרבה לא היו צריכין לתפלה בהתלהבות כי אם כל מעשיהם היה להביא הרע והדינים אל שרשם ע"י הקרבנות היה זיים, אבל בבית שני התחילו לתקן התפלה והיתה קצרה לפי ערך הצטרכות האש ותערובות הרע שהיה בקרבם. ואנחנו צריכים להתפלל יותר ויותר בהתלהבות מאד. וכן בכל דור ודור למטה צריך להתפלל בהתלהבות גדולה ולא כי אפשר דרי אדרבה מפני גודל הרע אשר נתערב ונתרבה בכל דור ודור צריך להפרידו ע"י אש חזק בתפלה ולברר הרע אשר בקרבו ולהביאו אל שרשו כמשל בן המלך עם הזונה הנ"ל שיחשוב החיות של הרע המחיהו איך יש לו חיות מהקב"ה כי בלעדו לא היה יכול לחיות והקב"ה מחייהו עד"ה הנ"ל. א"כ אין רע כלל וכן כל היסורים בעניני עוה"ז כשחושב עד"ה הנ"ל יתפרדו כל פועלי און. וכענין נחום איש גם זו גם כל הצדיקים היו עד"ה זה רק נחום איש גם זו היה יכול לשנות המשכה מלמעלה למטה שהי' נראה באמת למטה שהוא טוב בגשמיות ולכן נק' גם זו שהוא מושג (וע' בע"ח שער לאה ורחל פ"ה בענין גם, ובמה"ב שם והנה הגם מאיר כו' והוא המשכה מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא הנק' זו, וע' עוד מענין גם בע"ח שער א"א פ"ד ועמ"ש"ל בד"ה וזה מעשה המנורה

אז ישיר ישראל את השירה הזאת עלי באר ענו לה באר חפרוה שרים כרוה כו'. הנה באר נק' כנס"י כמ"ש בשה"ש מעין גנים באר מים חיים. כי הנה הבאר מים שנובעת מתחת לארץ המים הן היורדים מלמעלה מן הארבעה נהרות דרך סולמא דפרת כו' וארעא חלחולי מחלחלא כו' יורדים המים דרך גידי הארץ עד שנעשה מי באר שחוזרים ונובעים מתחת לארץ מלמטה למעלה [וכמ"ש מזה ע"פ יחפרו כפ' תולדות] וכך כנס"י היא מקור נש"י היא באה מלמעלה ותחלה היתה מעין גנים ב' גנים ג"ע העליון וג"ע התחתון שבאה בהשתלשלות העולמות דרך ג"ע העליון ודרך ג"ע התחתון ושם היתה מקום עמידת הנשמה טרם כואה לעוה"ז וכשבאה בהתלבשות הגוף נעשית בחי' באר מים חיים שחוזרים ועולים ונובעים ממטה למעלה ביציאתה מנרתקה היא מאסר הגוף לאור באור החיים:

והנה ככל הדברים האלה כך הוא דרך וסדר העבודה כי הנה כתיב ויניחהו בג"ע לעבדה ולשמרה לעבדה במ"ע ולשמרה במל"ת שע"י קיום מ"ע ושמירת מל"ת עובד ומתקן את הג"ע ועבודת הגן היא להשקותה וכמ"ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ובחי' זו נעשית ע"י ישראל למטה שכנס"י היא המעין גנים המשקה את הגן העליון וגן התחתון. והענין שכשם שבגן צ"ל בו מעיין להשקותו כדי להצמיח כל פרי שבגן. שהמים מצמיחים כל מיני תענוג כך הנה ג"ע צ"ל בו בחינת מעיין. כי ג"ע הוא תענוג הנשמות שנהנין מזיו השכינה שבא לכלל גילוי השגת הנפש המשגת באור א"ס ב"ה [וע"ז מתענגין בו תענוג נפלא אין קץ עד שאמרו מוטב דלידיני כו' שאפילו כל יסורי גיהנם כדאי הוא לה וצריכה הנשמה להיות לה מירוק בגיהנם תחלה כדי שתבוא להתענג על ה' באור א"ס ב"ה] והנה הוא ית' סתימא דכל סתימין ואיך יבוא לידי גילוי ההשגה אלא באתעדל"ת תליא מילתא בקיום התומ"צ שהמצות שנתלבושו בענינים